

O. Muris: Der erdkundliche Unterricht in den europäischen Ländern außer Deutschland. Justus Perthes kiadása, Gotha, 1930. (8-r., 133 l.)

Az immár fogalomná vált Geographentagokon egyre gyakrabban szerepelnek didaktikai és kultúrpolitikai kérdések. S ezen cseppet sem lepődhetünk meg, ha figyelembe vesszük azt a tényt, hogy a világháború óta Európának úgyszólván valamennyi nemzete elismerte azt, hogy a honi nyelv és történelem mellett az újkori földrajz szintén nemzeti tárgy. Akkora tartalmi és módszer-tani változáson ment át, hogy nevelő értéke a korábbi időkhöz hasonlítva egészen megváltozott. Az utolsó, 1929. évi Geographentag felismerve ezt a megváltozott helyzetet és kellőleg mérlegelve a következményeket, vizsgálódás alá vette azt a kérdést, hogy Európa országaiban Németországon kívül az egyes államok iskoláiban mit tanítanak a földrajzból és heti hány órában. A munka nem volt könnyű. Először azért nem, mert közel harminc államból kellett adatokat beszerezni, másodszer meg az egyes államok iskolaszervezete annyira különböző, hogy azokat valami úton-módon összeegyeztetni és így az áttekin-tést lehetővé tenni igazán bajos. Az adatok legnagyobb részét a követségek útján gyűjtötte össze a szerző. Kár, hogy egyes helyeken csak a középisko-lákról kapunk adatokat s így az elemi oktatásba csak itt-ott pillanthatunk be. A közölt adatok azonban a földrajz-pedagógus számára így is valóságos kin-csesbánya értékűek. Az eredmények kétszeresen értékesek akkor, ha összehason-lítjuk a honi állapottal. Ekkor megtudjuk, hogy a középiskolák alsó tagoza-tán nálunk a földrajz, óraszámát és az elvégzendő anyagot tekintve, kellően van képviselve. Más a helyzet azonban a felsőbb tagozaton. Szomszédaink, kü-lönösen a szerbek és a románok nagyobb teret engednek tárgyunknak. Az egyes nemzetek földrajzoktatását ismertetni hosszas volna. A munkát azonban fel-tétlenül át kell tanulmányoznia annak, aki egy esetleges tantervrevízió esetén a földrajz új helyzetét, anyagbeosztását és heti óraszámát akarja megállapí-tani. A hazánkra vonatkozó adatok némi helyesbítésre szorulnak. Nevezetesen az adatok beküldése idején már törvénybe volt iktatva a négyosztályú pol-gári iskola; könyvünk adatszolgáltatója még hatosztályút emleget. Hasonlóan már, illetőleg még háromosztályú volt a polgári iskolai-tanárképző. A könyv mint kétévnyomás főiskolát ismerteti meg helytelenül a külfölddel.

Karl János.

Új magyar könyvek és füzetek.

**Prof. Dr. Julius Kornis: Ungarns Unterrichtswesen seit dem Welt-
kriege.** Leipzig, 1930. Quelle & Meyer. (N. 8-r., XII + 260 l.)

Barcsei Károly: A földrajz tanítása. (Népiskolai Módszertani Közle-
mények. VI.) Győr, 1930. V. Szabó és Uzsaly ny. (N. 8-r., 24 l.)

Berwaldszky Kálmán és Tscheik Ernő: A rajzoktatás vezérkönyve.
(Népiskolai Egységes Vezérkönyvek. Szerkesztik *Körösi Henrik* és *Quint
József.* 7.) Bp. [1930.] Kir. Magyar Egyetemi Nyomda. (N. 8-r., 176 l.)

Pedagógiai szemináriumok. A magyar nyelv tárgyköre. Sajtó alá rendezték Kehrer Károly és Krehnyay Béla. I. kötet. Bp., 1930. Hollósy János könyvny. (8-r., 336 l.)

Dr. Olay Ferenc: A magyar művelődés kálváriája az elszakított területeken 1918—1928. Előszóval ellátta *Gróf Apponyi Albert*. (A magyar kultúra válságos évei 1918—1927 második, átdolgozott és bővített kiadása.) Bp., 1930. A Magyar Nemzeti Szövetség kiadása. (N. 8-r., 464 l.) Ara 12 P.

François d'Olay: Les frontières de la Hongrie démembrée. (Extrait de la Revue de Hongrie du 15 juillet—15 août 1930.) Bp., 1930. Athenaeum. (N. 8-r., 32 l.)

VEGYES.

Néhány szó az ú. n. munkaiskolákról. *H. Cedreblom* ily című cikkében (Pedagogisk Tidskrift, 65. évf.) a Stockholmban nagy népszerűségnek örvendő munkaiskolák didaktikai módszerét kritizálja. A munkaiskolák által rendezett kiállításon bemutatott s az iskola növendékei által szerkesztett ú. n. munkakönyvekhez néhány figyelemreméltó reflexiót fűz. A kiállításon szerepelt körülbelül 100 drb. könyv. Tárgykör szerint legnagyobb részét számtani és fizikai tartalmú, de volt történelem, földrajz és olvasókönyv is. A könyvek jó része tartalmánál fogva egyáltalában nem sorolható a szokásos tankönyvek közé. Volt például levelezőlapgyűjtemény magyarázó szöveggel ellátva. Egy növénydek egy 82 lapra terjedő könyvben roppant mennyiségű autót, motort és aeroplánt ábrázoló képet gyűjtött össze. Általában kedvelik az újságból kivágott illusztrációkat, melyeket szintén magyarázó szöveggel látnak el. Volt olyan könyv is, melyet a növendékek maguk illusztráltak s ezekre vonatkozólag megjegyzi a cikkíró, hogy sajnálatosan nélkülözik a magyarázó szöveget. Kétségtelen, hogy a gyerekek derekas munkát fejtettek ki a könyvek összeállítása dolgában, de nagy kérdés, hogy az elért eredmény arányban áll-e az idővel, melyet ráfordítottak. Ennél nagyobb hiba az, hogy a könyvek szövegében mind tárgyi, mind helyesírási és stílári tekintetben a legdurvább hibák találhatók tömegesen. Például 159 lapnyi szövegben 565 helyesírási és 200 más íráshibát számlált össze. A munkaiskolák tanítóinak álláspontját, mely szerint a gyermek munkáját csak elismerésben szabad részesíteni s önértetét a helyesírási hibák kijavításával megingatni nem kívánják, teljesen elhibázottnak tartja. Szerinte ez az eljárás felületességre vezet. Ami a sokat dicsért önállóságot illeti, a cikk írója azt látja, hogy ezek a dolgozatok tulajdonképen más könyvekből való felületes másolások s az önállóságot semmivel sem fejlesztik jobban, mint a sokat támasztott régimódi írásbeli feladatok. Mindezekből arra a megállapításra jut, hogy a munkaiskola további magasabb képzés alapjául nem szolgálhat. *Ambrus Ilona.*